

**ข้อเสนอแนะความคิด/วิธีการพัฒนางานหรือปรับปรุงงาน
ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น**

เรื่อง

การพัฒนาศักยภาพของเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ
อาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน (ทสม.)
จังหวัดสมุทรสงคราม ในการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะโดยชุมชน

โดย

นางสาวประไพรรณ นำพันธุ์วิวัฒน์
ตำแหน่ง นักวิชาการสิ่งแวดล้อมปฏิบัติการ
ตำแหน่งเลขที่ 818
กลุ่มงานสิ่งแวดล้อม

เพื่อเสนอขอประเมินผลงาน

เพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งนักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ
ตำแหน่งเลขที่ 818
กลุ่มงานสิ่งแวดล้อม

สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสมุทรสงคราม
สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

สารบัญ

หน้า

สารบัญ

ก

เรื่อง

ก

หลักการและเหตุผล

ก

บทวิเคราะห์/แนวคิด/ข้อเสนอแนะ

ก

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ก

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

ก

ก

ข้อเสนอแนะความคิด/วิธีการพัฒนางานหรือปรับปรุงงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ของ นางสาวประไพรรณ นำพันธุ์วิวัฒน์

เพื่อประกอบการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ ตำแหน่งเลขที่ 818

สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสมุทรสงคราม

1. เรื่อง

การพัฒนาศักยภาพของเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน (ทสม.) จังหวัดสมุทรสงคราม ในการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะโดยชุมชน

2. หลักการและเหตุผล

ด้วยจังหวัดสมุทรสงคราม เป็นจังหวัดที่มีพื้นที่ขนาดเล็กเพียง 416 ตารางกิโลเมตร ไม่มีสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ถูกหลักวิชาการเป็นของตนเอง และเคยมีสถานที่กำจัดยะรวมของจังหวัดก็ได้รับการต่อต้านคัดค้านการดำเนินงานจากประชาชนในพื้นที่ อีกทั้งสถานที่พักขยะปัจจุบันของเอกชนที่ดำเนินการอยู่ก็ได้รับการร้องเรียนต้องเปลี่ยนสถานที่พักขยะใหม่ ทำให้เกิดความไม่แน่นอนในการจัดการขยะของจังหวัด ประกอบกับสถานการณ์ปัจจุบันของจังหวัด มีบริษัทฯเพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็วจากการขยายตัวของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ได้รับความนิยมมากขึ้น ก่อให้เกิดขยะประมาณวันละ 80 – 100 ตัน/วัน รวมทั้งห้องถ่ายรูปและชุมชนยังขาดความรู้ด้านการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน และการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะดังนั้น จึงต้องหาวิธีการที่จะช่วยลดปัญหาขยะในภาพรวมของทั้งจังหวัด ลดค่าใช้จ่ายในการกำจัดขยะมูลฝอยของห้องถ่ายรูป และสร้างจิตสำนึกร่วมกันของประชาชนและห้องถ่ายรูป ให้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมของชุมชนตนเอง โดยยึดหลักปรัชญาความพอเพียงพอประมาณและมีภูมิคุ้มกันในการอนุรักษ์ห่วงหนึ่งทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของจังหวัดให้อยู่ยั่งยืนนานต่อไป

3. บทวิเคราะห์/แนวคิด/ข้อเสนอแนะ

จากปัญหาขยะมูลฝอยของจังหวัดสมุทรสงครามที่เพิ่มมากขึ้น และยังไม่มีการจัดการที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ จึงหาแนวทางที่จะลดปัญหาดังกล่าว โดยหาวิธีการที่เป็นการจัดการที่มีประสิทธิภาพ และสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งปัจจุบันมีการใช้เทคโนโลยีการจัดการขยะมูลฝอยโดยชุมชน (Community Based Solid Waste Management: CBM) ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน คือ การจัดการของขายได้ การทำปุ๋ยหมัก การจัดการถังขยะของตนเอง ถนนปลอกถังขยะ ความถี่ในการเก็บขยะ และการชำระค่าธรรมเนียมขยะ เพื่อลดปริมาณขยะมูลฝอย และจัดการขยะมูลฝอยในห้องถ่ายรูป โดยมีเทศบาลนครพิษณุโลก เป็นกรณีศึกษาที่ดำเนินการประสบความสำเร็จ ซึ่งการจัดการขยะมูลฝอยโดยชุมชน เป็นวิธีการที่สร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของทุกภาคส่วนทั้งผู้บริหารและเจ้าหน้าที่เทศบาลหรือ

องค์การบริหารส่วนตำบล ชุมชน และภาคประชาชน โดยเป็นการสร้างจิตสำนึกให้กับประชาชน ในการร่วมลด คัดแยกขยะมูลฝอย รวมทั้งนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ อีกทั้งสร้างรายได้ให้กับครัวเรือน และเทศบาลหรือองค์การบริหารส่วนตำบลมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการเก็บค่าธรรมเนียมขยะ ดังนั้น สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสมุทรสงคราม จึงมีแนวคิดที่จะดำเนินงานเป็นรูปแบบการจัดอบรมให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน (ทสม.) จังหวัดสมุทรสงคราม รวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสมุทรสงคราม จะดำเนินการจัดอบรมให้ความรู้เรื่องการจัดการขยะมูลฝอยโดยชุมชน ทั้งภาคบรรยาย ภาคปฏิบัติ และการศึกษาดูงาน โดยหลักสูตรการอบรมเรื่องดังกล่าวเป็นหลักสูตรของกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะเชิญวิทยากรจากเทศบาลนครพิษณุโลก วิทยากรจากกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม และผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องมาบรรยาย ในเรื่อง การจัดการขยะมูลฝอยโดยชุมชน (Community Based Solid Waste Management : CBM) และไปศึกษาดูงานข้างเทศบาลนครพิษณุโลก พร้อมทั้งให้ฝึกปฏิบัติจริง เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรม สามารถนำความรู้ที่ได้ไปปฏิบัติได้จริง และสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ดังกล่าวให้กับคนในชุมชนได้ ทำให้ปัญหาขยะมูลฝอยลดลง และประชาชนมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น ซึ่งจะดำเนินการคัดเลือกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรดังกล่าว จำนวน 1 แห่ง รวมทั้งหมด 3 แห่ง โดยจะเป็นตัวแทนอำเภอเมืองสมุทรสงคราม อำเภอบางคนที และอำเภออัมพวา โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1 หลักสูตรการฝึกอบรม

หลักสูตรการฝึกอบรม เรื่อง การจัดการขยะมูลฝอยโดยชุมชน (Community Based Solid Waste Management : CBM) แบ่งเป็น 3 หลักสูตรย่อย ดังนี้

3.1.1 หลักสูตรเรื่อง การจัดการขยะมูลฝอยโดยชุมชน ระดับผู้บริหาร

1) กลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย ผู้มีอำนาจตัดสินใจในการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งฝ่ายบริหารและฝ่ายสภา เช่น นายก/รองนายกเทศมนตรี นายก/รองนายก อบต. ประธานสภาเทศบาล ประธานสภา อบต. สมาชิกสภาเทศบาล สมาชิกสภา อบต. เลขาธุการ และที่ปรึกษา เป็นต้น

2) เนื้อหาในหลักสูตรการฝึกอบรม ประกอบด้วย การวิเคราะห์ปัญหาขยะมูลฝอยและการจัดการขยะมูลฝอยของท้องถิ่น กระบวนการ และองค์ประกอบของการจัดการมูลฝอยโดยชุมชน การกำหนดนโยบาย และเป้าหมาย การพัฒนาวิสัยทัศน์ ผู้มีบทบาทหลักในการจัดการมูลฝอยโดยชุมชน และความสัมพันธ์ การวิเคราะห์ต้นทุนและผลประโยชน์ มาตรการติดตามและประเมินผล และการทำงานแบบมีส่วนร่วม รวมทั้งการศึกษาดูงาน

3.1.2 หลักสูตรเรื่อง การจัดการขยะมูลฝอยโดยชุมชน ระดับผู้ปฏิบัติ

1) กลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย ผู้ปฏิบัติงานและผู้รับผิดชอบการดำเนินงานด้านการจัดการมูลฝอยของท้องถิ่นที่เป็นฝ่ายประจำทั้งระดับบริหารและระดับปฏิบัติ เช่น ปลัด/รองปลัด

ผู้อำนวยการ/หัวหน้ากองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม นักวิชาการสิ่งแวดล้อม นักวิชาการสุขาภิบาล หรือ พนักงานที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

2) เนื้อหาในหลักสูตรการฝึกอบรม ประกอบด้วย การวิเคราะห์ปัญหาภัยมูลฟ้อยและการจัดการภัยมูลฟ้อยของท้องถิ่น กระบวนการ และองค์ประกอบของการจัดการมูลฟ้อยโดยชุมชน การพัฒนาวิสัยทัศน์ การวางแผนการจัดการมูลฟ้อยโดยชุมชน ผู้มีบทบาทหลักในการจัดการมูลฟ้อยโดยชุมชน และความสัมพันธ์ การวิเคราะห์ต้นทุนและผลประโยชน์ สิ่งจุうใจในการจัดการมูลฟอยโดยชุมชน มาตรการติดตามและประเมินผล และการทำงานแบบมีส่วนร่วม รวมทั้งการศึกษาดูงาน

3.1.3 หลักสูตรเรื่อง การจัดการภัยมูลฟอยโดยชุมชน ระดับชุมชน

1) กลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย ประชาชนในพื้นที่รับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน (ทสม.) จังหวัดสมุทรสงคราม เป็นต้น

2) เนื้อหาในหลักสูตรการฝึกอบรม ประกอบด้วย การวิเคราะห์ปัญหาการจัดการภัยมูลฟอย การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการมูลฟอย การพัฒนาวิสัยทัศน์ กระบวนการ และองค์ประกอบของการจัดการมูลฟอยโดยชุมชน ผู้มีบทบาทหลักในการจัดการมูลฟอยโดยชุมชน และความสัมพันธ์ การวางแผนการจัดการมูลฟอยโดยชุมชน การสร้างเครือข่ายการจัดการมูลฟอยโดยชุมชน มาตรการติดตามและประเมินผล และการทำงานแบบมีส่วนร่วม รวมทั้งการศึกษาดูงาน

3.2 ขั้นตอนการดำเนินการฝึกอบรม

3.2.1 เผยนรายละเอียดโครงการฝึกอบรม เพื่อขออนุมัติโครงการและงบประมาณ และร่าง หลักสูตรการฝึกอบรมในเรื่อง การจัดการภัยมูลฟอยโดยชุมชน (Community Based Solid Waste Management : CBM)

3.2.2 ประสานผู้ที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรม เช่น วิทยากรจากเทศบาลนครพิษณุโลก วิทยากรจากกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม และผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดวันฝึกอบรม หัวข้อ เรื่องในการฝึกอบรมโดยละเอียด เอกสารต่าง ๆ ที่ใช้ในการฝึกอบรม รวมทั้งหาสถานที่จัดฝึกอบรม

3.2.3 ทำหนังสือเชิญชวนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสมุทรสงคราม สมัครเข้าร่วมการฝึกอบรมโครงการตั้งกล่าว และตัดเลือกตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อั้งกฤษะ ๑ แห่ง รวม ทั้งหมด ๓ แห่ง โดยจะเป็นตัวแทนอั้งกฤษะเมืองสมุทรสงคราม อั้งกฤษะบางคนที และอั้งกฤษะอัมพวา เพื่อรับการฝึกอบรม

3.2.4 จัดการฝึกอบรมหลักสูตรเรื่อง การจัดการภัยมูลฟอยโดยชุมชน (Community Based Solid Waste Management : CBM) ประกอบด้วย 3 หลักสูตรย่อย ได้แก่ หลักสูตรเรื่อง การจัดการภัยมูลฟอยโดยชุมชน ระดับผู้บริหาร หลักสูตรเรื่อง การจัดการภัยมูลฟอยโดยชุมชน ระดับผู้ปฏิบัติ และ หลักสูตรเรื่อง การจัดการภัยมูลฟอยโดยชุมชน ระดับชุมชน โดยมีการบรรยาย และฝึกปฏิบัติ หลักสูตรละ ๒ วัน และเดินทางไปศึกษาดูงาน ณ เทศบาลนครพิษณุโลก จำนวน 2 วัน พร้อมทั้งมีแบบประเมินความพึงพอใจ ของผู้เข้ารับการฝึกอบรม และแบบประเมินความเข้าใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมทั้งก่อนและหลัง

**3.2.5 จัดทำรายงานสรุปผลการจัดฝึกอบรมหลักสูตรเรื่อง การจัดการขยะมูลฝอยโดยชุมชน
(Community Based Solid Waste Management : CBM) และติดตามประเมินผล**

3.3 แผนการดำเนินงานฝึกอบรม

แผนการดำเนินงานฝึกอบรมหลักสูตรเรื่อง การจัดการขยะมูลฝอยโดยชุมชน (Community Based Solid Waste Management : CBM) ประกอบด้วย 3 หลักสูตรย่อย ได้แก่ หลักสูตรเรื่อง การจัดการขยะมูลฝอยโดยชุมชน ระดับผู้บริหาร หลักสูตรเรื่อง การจัดการขยะมูลฝอยโดยชุมชน ระดับผู้ปฏิบัติ และ หลักสูตรเรื่อง การจัดการขยะมูลฝอยโดยชุมชน ระดับชุมชน รวมทั้งมีการศึกษาดูงาน รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 รายละเอียดแผนการดำเนินงานฝึกอบรมหลักสูตรเรื่อง การจัดการขยะมูลฝอยโดยชุมชน

(Community Based Solid Waste Management : CBM)

ลำดับที่	หลักสูตรการฝึกอบรม/การศึกษาดูงาน	จำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรม	ระยะเวลาการฝึกอบรม	หมายเหตุ (กลุ่มเป้าหมาย)
1	หลักสูตรเรื่อง การจัดการขยะมูลฝอยโดยชุมชน ระดับผู้บริหาร	45 คน	2 วัน	ผู้บริหารขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้ง 3 แห่ง
2	หลักสูตรเรื่อง การจัดการขยะมูลฝอยโดยชุมชน ระดับผู้ปฏิบัติ	60 คน	2 วัน	เจ้าหน้าที่ขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้ง 3 แห่ง
3	หลักสูตรเรื่อง การจัดการขยะมูลฝอยโดยชุมชน ระดับชุมชน	135 คน	2 วัน	ประชาชนและทสม. ในพื้นที่ขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้ง 3 แห่ง
4	ศึกษาดูงาน ณ เทศบาลนครพิษณุโลก	45 คน	2 วัน	ตัวแทนผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ และทสม. ขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น ทั้ง 3 แห่ง

4. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

4.1 เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน (ทสม.) จังหวัดสมุทรสงคราม มีความรู้ความเข้าใจด้านการจัดการขยะโดยชุมชนที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ

4.2 เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน (ทสม.) จังหวัดสมุทรสงคราม มีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ โดยนำความรู้ด้านการจัดการขยะโดยชุมชนที่ได้ไปปฏิบัติในพื้นที่ และสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ที่ได้ให้กับคนในชุมชนของตนได้

5. ตัวชี้วัดความสำเร็จ

5.1 เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน (ทสม.) จังหวัดสมุทรสงคราม จำนวน 3 อำเภอ ๆ ละ 1 แห่ง รวม 3 แห่ง ผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรการจัดการขยะโดยชุมชน ทั้ง 3 หลักสูตร ได้แก่ ระดับผู้บริหาร ระดับผู้ปฎิบัติ และระดับชุมชน

5.2 เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน (ทสม.) จังหวัดสมุทรสงคราม ที่ได้รับการอบรมมีความรู้ความเข้าใจด้านการจัดการขยะโดยชุมชนที่ถูกต้องตามหลักวิชาการเพิ่มขึ้น ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80

5.3 ค่าใช้จ่ายในการจัดการขยะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เข้าร่วมโครงการลดลง

5.4 ปัญหาขยะมูลฝอยในจังหวัดลดลง

5.5 สภาพแวดล้อมในจังหวัดดีขึ้น

ลงชื่อ..... พิพัฒน์ พานิชวงศ์

(นางสาวประไพรรดา นำพันธุ์วิวัฒน์)

ตำแหน่ง นักวิชาการสิ่งแวดล้อมปฏิบัติการ

ผู้เสนอแนวคิด

วันที่ 18 มกราคม 2554

